
Kone- ja tuotantotekniikan perustutkinto Osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelma

Hyväksytty
xx.xx.2019 Johtaja, ammatillinen koulutus § xxx

Sisällysluettelo

1	Tutkinnon perustiedot	2
2	Aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen	3
3	Osaamisen osoittamisen suunnittelu	5
3.1	Näyttöympäristöjen valinta.....	5
3.2	Muu osaamisen osoittaminen.....	6
3.3	Osaamisen arvioijan valinta ja nimeäminen	6
3.4	Osaamisen osoittamisen henkilökohtaistaminen	7
3.5	Yhteistyö opiskelijan, työelämän ja muiden tahojen kanssa	8
3.6	Palaute osaamisen kehittymisestä.....	8
4	Osaamisen arvioinnin toteutus ja arvioinnista päättäminen	9
4.1	Osaamisen arvioijien perehdyttäminen.....	9
4.2	Osaamisen arviointi näytössä.....	10
4.3	Osaamisen arviointi muussa osaamisen osoittamisessa	10
4.4	Opiskelijan itsearviointi	10
4.5	Arvioinnista päättäminen.....	11
4.6	Osaamisen arvioinnin ja arviointipäätöksen dokumentointi	11
4.7	Tietojen siirto kansalliseen opintasuoritus- ja tutkintorekisteriin (Koski).....	12
5	Arvioinnin uusiminen.....	12
6	Arvosanan korottaminen.....	12
7	Arvioinnin tarkistaminen	13
8	Arvioinnin oikaisu	14
9	Todistukset.....	16
10	Salassapito ja tietosuoja.....	17
11	Osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelman seuranta, arviointi ja parantaminen	17

Kone- ja tuotantotekniikan perustutkinnon osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelma

Kone- ja tuotantotekniikan perustutkinnon osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelma perustuu lakiin ja asetukseen ammatillisesta koulutuksesta (L531/2017, A673/2017), tutkinnon perusteita koskevaan määräykseen (OPH-2541-2017) sekä Tampereen kaupungin Elinkeino- ja osaamislautakunnassa 13.6.2018 hyväksyttyyn Tampereen seudun ammattiopiston osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelman yhteiseen osaan. Osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmalla varmistetaan osaamisen arvioinnin laatu sekä osaamisen osoittamisen (näyttöjen) yhteiset periaatteet.

Kone- ja tuotantotekniikan perustutkinnon osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmassa kuvataan osaamisen osoittamisen suunnittelua, toteutusta ja arviointia koskevat menettelyt. Se on laadittu opettajien, ohjaajien ja osaamisen arvioijien käyttöön. Suunnitelman pohjalta tehdään tarvittavat tarkemmat toimintaohjeet ja perehdytysaineistot tutkinnon opiskelijoita ja arvioijia varten.

1 Tutkinnon perustiedot

Koulutuksen järjestäjä	Tampereen kaupunki
Yhteystiedot	Tampereen seudun ammattiopisto Timo Saari, koulutuspäällikkö p. 0504642697, etunimi.sukunimi@tampere.fi
Tutkinto	Kone- ja tuotantotekniikan perustutkinto
Osaamisalat/ tutkinnon osat, joita arviointisuunnitelma koskee	Asennuksen ja automaation osaamisala; Koneautomaatioasentaja Asennuksen ja automaation osaamisala; Koneasentaja Tuotantotekniikan osaamisala; Koneistaja Tuotantotekniikan osaamisala; Levyseppähitsaaja Tuotantotekniikan osaamisala; Muovi- ja kumituotevalmistaja Tutkinnot muodostuvat ePerusteiden mukaisesti pakollisista ja valinnaisista tutkinnon osista. Tutkintorakenne kuvattu liitteessä 2.
ePerusteet	https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/esitys/3855075/reformi/tiedot
Tutkinnon perusteiden edellyttämät erillispätevyudet ja kirjalliset dokumentit	LEVYSEPPÄHITSAAJA PAKOLLISET TUTKINNON OSAT Hitsaus- ja levytyöt: Ammattitaitovaatimuksissa määritellyt hitsauskokeet. VALINNAISET TUTKINNON OSAT Alumiinin ja ruostumattoman teräksen hitsaus ja Hitsaus: Voimassa olevan standardin mukaiset hitsaajan pätevyyskokeet kahdella eri hitsausmenetelmällä valvotuissa olosuhteissa.

2 Aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen

Aiemmin hankitun osaamisen tunnistamisessa ja tunnustamisessa noudatetaan Ammatillisen koulutuksen asetuksen A673/2017, 10 §:n mukaisia menettelyjä. Opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen selvitetään ja tunnistetaan ennen opintojen alkua ja alkuvaiheessa. Tunnistamisessa käytetään opiskelijan toimittamia asiakirjoja sekä tarvittavia muita selvityksiä. Osaamisen tunnistamisen jälkeen tunnustetaan se osaaminen, joka vastaa opiskelijan tavoitteena olevan tutkinnon ammattitaito- (ammattilliset tutkinnon osat) ja osaamisvaatimuksia (yhteiset tutkinnon osat).

Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen

Aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen ovat osa opiskelijan henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman HOKSn laadintaa ja toteuttamista. HOKS-keskustelussa tunnistetaan yhdessä opiskelijan kanssa aikaisempaa osaamista ja lähtötilannetta suhteessa tutkinnon perusteiden vaatimuksiin. Tunnistamiseen ja tunnustamiseen liittyvä prosessi voi alkaa jo ennen ensimmäistä opiskelijan ja opettajan HOKS keskustelua ja etenee alla olevan taulukon sisältöjen mukaisesti.

Ennen ensimmäistä HOKS-keskustelua tai ensimmäisessä HOKS-keskustelussa: suora tunnustaminen	Ensimmäisissä HOKS-keskusteluissa: tunnustamisesitys arvioijille	Opiskelija osoittaa ja hankkii osaamistaan HOKS:n mukaisesti, osaaminen osoitetaan ja arvioidaan näytössä
→ Aiemmin osoitetun ja todennetun osaamisen Suora tunnustaminen (Asetus 673/2017 § 10 mom. 1) • pakollisista tutkinnon osista • voimassa olevien tutkinnon perusteiden mukaisesti • toimivaltaisen viranomaisen todistuksen perusteella	→ Tunnustamisesitys arvioijille ei-voimassaolevien tutkinnon perusteiden mukaisista suorituksista (Asetus 673/2017 § 10 mom. 2) • arvioijat arvioivat hankitun ja osoitetun osaamisen ajantasaisuuden voimassaolevien tutkinnon perusteiden perusteella ja tekevät tunnustamispäätöksen	Mikäli aiemmin hankitun osaamisen perusteella ei voida tunnustaa koko tutkinnon osaa suoraan tai arvioijien päätöksellä ajantasaiseksi todennetusta osaamisesta: • opiskelija ohjataan tunnistetun osaamisen perusteella näyttöön joko suoraan (Asetus 673/2017 § 10 mom. 3) tai puuttuvan osaamisen hankkimisen kautta • osaaminen osoitetaan ja todennetaan tutkintokohtaisen osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelman mukaisesti • arvioijat tunnustavat osoitetun osaamisen

Taulukko 1: Aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen

Suora osaamisen tunnustaminen

- Tehdään aiemmin osoitetun, dokumentilla todennetun ja arvioidun osaamisen perusteella, toimivaltaisen viranomaisen antaman todistuksen pohjalta (koulutuksen järjestäjän lakisääteinen tehtävä).
- Tehdään opetushallituksen osaamisen tunnustamista koskevan ohjeen mukaan ja kirjataan henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan
- Suora tunnustaminen voidaan tehdä ennen ensimmäistä HOKS -keskustelua opiskelijaksi otetun hakuasiakirjojen pohjalta ja/tai ensimmäisessä HOKS -keskustelussa.

- Nimetty opettaja tekee suoran tunnustamisen. Yhteisten tutkinnon osien osa-alueiden osalta tunnustamisen tekee yhteisten tutkinnon osien opettaja ja ammatillinen opettaja ammatillisten tutkinnon osien osalta.

Osaamisen tunnustamisesitys arvioijille -> osaamisen tunnustamispäätös

Opiskelijan ja ammatillisen opettajan (OMA-opettaja) HOKS-keskustelu

- opiskelija voi valmistautua keskusteluun tekemällä ennakkoon itsearviointia osaamisestaan.
- keskustelussa tunnistetaan opiskelijan osaamista, keskustellaan opiskelijan ammatillisesta osaamisesta ja arvioidaan aiemmin hankittua osaamista suhteessa tutkinnon perusteisiin.
- keskustelun pohjalta suunnitellaan osaamisen osoittaminen ja tehdään tarvittaessa tunnustamisesitys osaamisesta osaamisen arvioijille

Opiskelija on hankkinut osaamisen -> ohjataan suoraan näyttöön

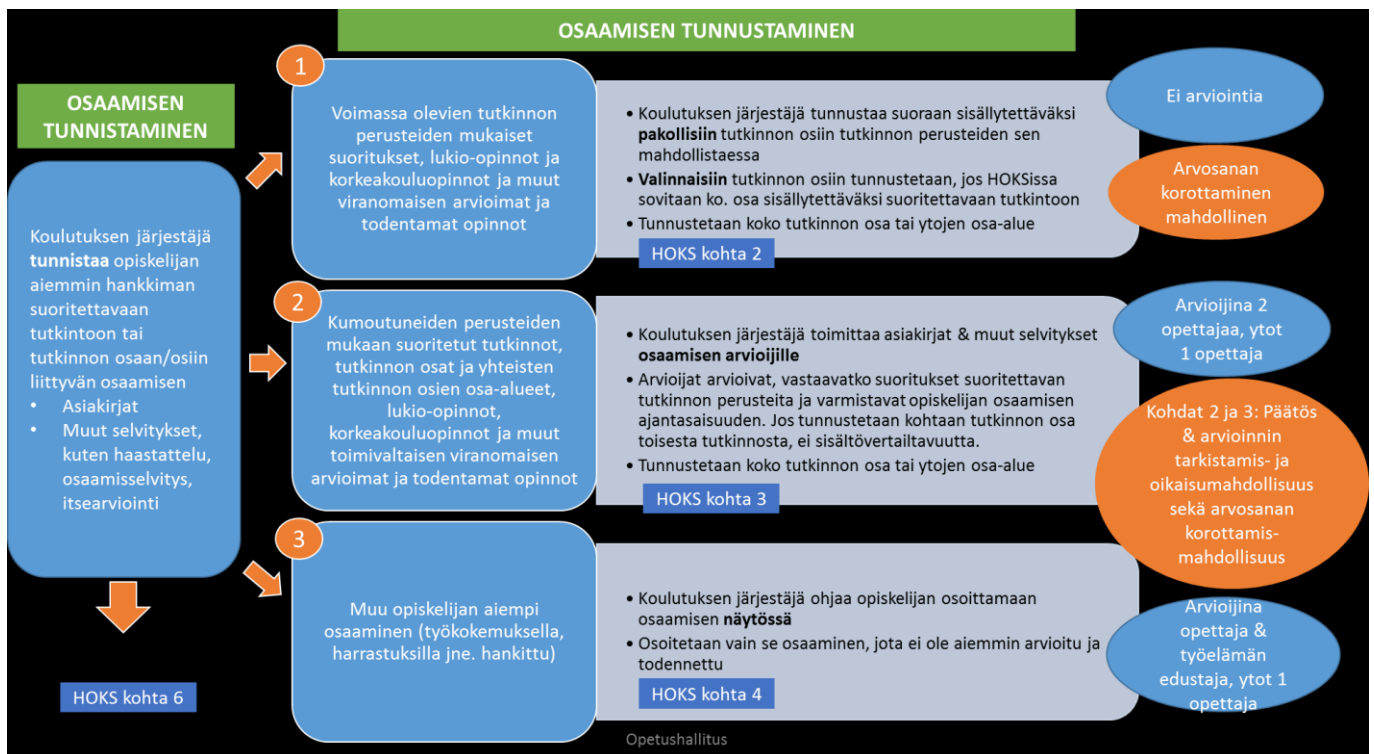
10§: ”Jos opiskelijalla on muuta tutkintoon soveltuvaa osaamista, koulutuksen järjestäjän tulee ohjata opiskelija osoittamaan osaamisensa näyttöön. Osaaminen osoitetaan vain siltä osin, kuin sitä ei ole aiemmin arvioitu ja todennettu. Suunnitelma tästä tehdään HOKSiin.”

Tutkinnon osan opettaja käynnistää HOKSissa opiskelijan kanssa näyttöön valmistautumisen.

Mikäli opiskelijalta puuttuu osaamista, opettaja ohjaa hänet osaamisen hankkimiseen.

Tunnistamiskeskustelun pohjalta OMA-opettaja tekee tarvittavat kirjaukset HOKSiin tutkinnon osittain. HOKS:n laadinta ja ensikertainen hyväksyminen toteutetaan opettajan toimintaohjeen mukaisesti Wilmassa.

Tunnistamisen ja tunnustamisen kokonaisuus on kuvattu tiivistetysti seuraavassa kaaviossa:

Kaavio 1. Tunnistaminen ja tunnustaminen, Opetushallituksen aineisto 8.11.2018.

3 Osaamisen osoittamisen suunnittelu

Osaamisen osoittamisen suunnittelu tehdään tutkinnon perusteiden mukaisesti ottaen huomioon niiden sisältämät ammattitaitovaatimukset ja ammattitaidon osoittamistavat. Osaamisen osoittamisen suunnittelu aloitetaan ensimmäisessä HOKS-keskustelussa. Suunnittelua tehdään yhdessä opiskelijan ja työpaikan edustajan kanssa. Näyttöjen käytännön järjestelyt ja aikataulut suunnitellaan siten, että ne soveltuvat mahdollisimman hyvin opiskelijan ja työpaikan normaaliin toimintaan.

Tampereen seudun ammattiopiston osaamisen osoittamisen, arvioinnin ja todentamisen prosessi näytössä on kuvattu tiivistetysti liitteessä 1.

3.1 Näyttöympäristöjen valinta

Ammatillinen opettaja vastaa ammatillisten tutkinnon osien näytön suunnittelusta ja varmistaa näyttöympäristön soveltuvuuden ja sen, että arvioijat on perehdytetty. Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä kone- ja tuotantotekniikan tai vastaavan alan toimintaympäristössä.

Työpaikan soveltuvuus arvioidaan suhteessa tutkinnon osan ammattitaitovaatimuksiin. Työpaikan toimintaan tulee kuulua osaamisen arvioinnin kohteena olevia työ- tehtävä- ja toimintakokonaisuuksia. Lisäksi näyttöpaikassa tulee olla osaamisen arviointiin perehdytetty, ko. työtehtäviä osaava ja tunteva arvioija.

Tutkinnon perusteiden Ammattitaidon osoittamistavat -kohdassa määrätään tarkemmin tutkinnon osittain näyttöympäristöstä ja käytännön työtehtävistä, joissa opiskelija osoittaa kyseisen tutkinnon osan osaamisen. Näyttöympäristö merkitään henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelmaan.

Yhteisten tutkinnon osien ja niiden osa-alueiden osaamistavoitteiden saavuttaminen arvioidaan näytössä silloin, kun yhteisen tutkinnon osan tai sen osa-alueen osaaminen osoitetaan ammatillisen tutkinnon osan yhteydessä. Tällöin näyttöympäristön tulee soveltua myös yhteisten tutkinnon osien osa-aluetta koskevaan osaamisen osoittamiseen ja arviointiin. Yhteisen tutkinnon osan osa-aluetta arvioiva opettaja varmistaa ympäristön soveltuvuuden osaamisen osoittamiseen ja arviointiin.

3.2 Muu osaamisen osoittaminen

Yhteisten tutkinnon osien suorittamiseksi vaadittava osaaminen voidaan tarvittaessa osoittaa myös muulla tavoin, kuten kirjallisissa tai suullisissa kokeissa.

- Yhteisten tutkinnon osien osa-alueen kelpoinen (valtioneuvoston asetus 673/2017 2 §) opettaja valitsee tavat, joilla osaaminen osoitetaan.
- Osaaminen osoitetaan osaamistavoitteiden mukaisesti kirjallisissa ja suullisissa kokeissa tai toiminnallisesti (esim. Toiminta digitaalisessa ympäristössä ja Työkyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitäminen).
- Osoitettu osaaminen kirjataan opiskelijahallintojärjestelmän HOKS-lomakkeen kautta eHopsiin.
- Yhteisten aineiden opettaja välittää tiedon osaamisen osoittamisen info-tilaisuudesta sekä näyttöjen aikatauluista OMA-opettajan kautta opiskelijoille

3.3 Osaamisen arvioijan valinta ja nimeäminen

Ammatillisten tutkinnon osien osaamisen arvioinnin toteuttavat ja arvioinnista päättävät kaksi arvioijaa. Arvioijista toinen on pedagogisesti pätevä ja kelpoinen opettaja tai erityisestä syystä muu koulutuksen järjestäjän edustaja ja toinen työelämän edustaja. Muulla koulutuksen järjestäjän edustajalla tarkoitetaan esimerkiksi pedagogisesti pätevää koulutuspäällikköä, koulutussuunnittelijaa tai ammatillista ohjaajaa.

Työelämän edustaja voi olla työnantaja, työntekijä tai itsenäinen ammattiharjoittaja. Erityisestä syystä, jos esimerkiksi työelämän edustajaa ei ole saatavissa sairastumisen vuoksi toteuttamaan arviointia ja opiskelijan näyttö viivästyy tästä syystä kohtuuttomasti, arvioinnin voi toteuttaa ja arvioinnista päättää myös kaksi opettajaa tai muuta koulutuksen järjestäjän edustajaa. Jokaisen arvioijan tulee aina olla perehdytetty arviointiin ja hänellä tulee olla arvioitavaa tutkinnon osaa vastaava osaaminen.

Yhteisten tutkinnon osien ja niiden osa-alueiden osaamisen arvioinnin toteuttaa ja arvioinnista päättää opettaja tai erityisestä syystä muu koulutuksen järjestäjän edustaja. Silloin kun yhteinen

tutkinnon osa tai sen osa-alue toteutetaan ja arvioidaan ammatillisen tutkinnon osan yhteydessä, osaamisen arvioinnissa voidaan kuulla työelämän edustajaa.

Työelämän arvioijan ammattitaito kehittyy usein koulutuksen ohella pitkän ja laajan alakohtaisen työkokemuksen myötä, osaamisen arvioijille ei ole asetettu koulutukseen perustuvia pätevyysvaatimuksia. Arvioijien esteellisyteen sovelletaan, mitä hallintolain 27—29 §:ssä säädetään. Työpaikkaohjaajana toimiminen ei ole lähtökohtaisesti hallintolain mukainen esteellisyyden peruste.

Arvioijat kirjataan henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelmaan.

Ammatillinen opettaja varmistaa arvioijien alan kokemuksen, soveltuvuuden ja sen, että arvioijat on perehdytetty tehtäväänsä.

3.4 Osaamisen osoittamisen henkilökohtaistaminen

Ohjaus, tuki ja erityinen tuki

Osaamisen osoittamisen henkilökohtaistaminen sisältää näytön suunnittelun ja toteutuksen ohjauksen sekä perehdyttämisen tutkinnon perusteisiin, osaamisen osoittamiseen ja arviointiin. Opiskelijalle järjestetään näyttöihin valmistautumiseen ja osaamisen arviointiin liittyviä tutkinnon ohjaustilaisuuksia. Ensimmäiset ohjaustilaisuudet ovat opintojen alussa.

Näyttöä suunniteltaessa otetaan huomioon tutkinnon suorittajan erityiset ohjaus- ja tukitarpeet esimerkiksi luetun ymmärtämiseen ja kirjoittamiseen ja toiminnanohjaukseen liittyvissä taidoissa. Samoin otetaan huomioon erilaiset kulttuuri- ja kielitaustat tai muista syistä johtuvat erityistarpeet, esim. lisäaika tai vaihtoehtoiset menettelytavat, kuten näytön osittaminen, osaamisen osoittamiseen suhteutettuna tutkintokohtaiseen osaamisen osoittamiseen tutkinnon perusteiden mukaisesti. Opiskelijan erityistarpeista keskustellaan työpaikalla osaamisen osoittamisen suunnittelun ja arviointiperehdytysten yhteydessä.

Mikäli opiskelijalla on päätös erityisestä tuesta on mahdollisuus erityisopettajan, ammatillisen ohjaajan, Treenaamon ja muun ohjauksen palveluihin näyttöön valmistautumisessa.

Osaamisen arvioinnin mukauttaminen

Osaamisen arvioinnin mukauttamisella tarkoitetaan järjestelyjä, joissa erityistä tukea saavan opiskelijan perustutkinnon perusteiden mukaista osaamisen arviointia muutetaan laatimalla opiskelijalle yksilöllinen osaamisen arviointi. Tässä tulee ottaa huomioon opiskelijan henkilökohtaiset tavoitteet ja valmiudet.

Mukauttamisessa noudatetaan tutkinnon perusteita. Sellaisten osaamisvaatimusten osalta jotka eivät niiden mukaisesti ole mukautettavissa, ei mukauteta. Levyseppähitsaajan osaamisalan pakollinen tutkinnon osa Hitsaus- ja levytyöt, 30 osp sekä valinnaiset tutkinnon osat Alumiinin ja ruostumattoman teräksen hitsaus, 20 osp ja Hitsaus, 20 osp sisältävät standardin mukaiset hitsaajan pätevyyskokeet, joiden ammattitaitovaatimuksia ei voida mukauttaa.

Silloin kun osaamisen arviointia voidaan mukauttaa, se tehdään vain niiltä osin kuin mukauttaminen on välttämätöntä opiskelijan valmiudet ja tavoitteet huomioon ottaen. Mukauttaminen tehdään vain niissä tutkinnon osissa/osa-alueissa, joissa opiskelija tuesta huolimatta ei saavuta tyydyttävää (T1) tasoa tai jotka voidaan jo ennen kyseisten opintojen alkua suunnitella mukautettaviksi. Osaamisen arvioinnin mukauttaminen kirjataan tutkinnon osittain opiskelijan henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan HOKSiin.

Ennen mukauttamista opiskelijalla tulee olla päätös erityisestä tuesta ja mahdollisuus erityiseen tukeen. Ennen mukauttamista on myös aina keskusteltava opiskelijan, tarvittaessa hänen huoltajiensa sekä erityisopettajan kanssa. Mukautettavan aineen tai opetuskokonaisuuden opettaja laatii opiskelijalle mukautetut arviointikriteerit ja erityisopettaja tekee esityksen tutkinnon perusteiden mukauttamisesta koulutuspäällikölle, joka tekee mukauttamispäätöksen.

3.5 Yhteistyö opiskelijan, työelämän ja muiden tahojen kanssa

Yhteistyön tavoitteena on kehittää joustavia, työelämälle ja opiskelijalle soveltuvia osaamisen osoittamistapoja sekä sujuvoittaa osaamisen osoittamisen ja arvioinnin toteuttamista eri ympäristöissä. Tärkeä yhteistyön sisältö on myös varmistaa arviointiosaaminen ja arvioinnin edellytysten toteutuminen.

Yhteistyömuotoja kone- ja tuotantotekniikan alalla ovat mm.

- laaja työpaikkaohjaajaverkostoyhteistyö
- yhteistyösopimukset ammattitaitoisten näyttöjen arvioijien kanssa
- eri toimijoiden yhteiset palaute- ja kehittämistilaisuudet
- jatkuvat työpaikkakäynnit tutustumisten sekä työpaikalla tapahtuvan oppimisen merkeissä
- huoltajille järjestettävät tutustumis- ja infotilaisuudet (mm. vuosittainen valtakunnallinen TeknologiaTiistai)
- työelämäfoorumitoiminta, joka jatkaa alan aktiivista ammatillisen neuvottelukunnan toimintaa
- yhteistyö työvoimahallinnon, kuntakumppaneiden, muiden koulutuksen järjestäjien ja erilaisten yritys-, yhdistys- ja järjestötoimijoiden kanssa (esim. Teknologiateollisuus ry, Pirkanmaan Kome-ryhmä, TE-toimisto ja Typa-yhteistyö, projektitoiminta)

3.6 Palaute osaamisen kehittymisestä

Palautteella osaamisen kehittymisestä ohjataan ja kannustetaan tutkintokoulutuksen opiskelijaa tutkinnon tai sen osien suorittamiseen. Opiskelija saa palautetta esim. HOKS-keskustelun yhteydessä, muissa tilanteissa suullisesti tai Wilma-viestillä. Palaute antaa opiskelijalle tietoa siitä, miten hyvin hänen saavuttamansa oppimistulokset vastaavat tutkinnon perusteissa määriteltyjä ammattitaitovaatimuksia ja osaamistavoitteita. Osaamisen kehittymisen arvioinnin lähtökohtana ovat tutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimukset. Opiskelijalle annettavalla palautteella kehitetään myös edellytyksiä itsearviointiin.

Opiskelija saa laadullista palautetta osaamisensa kehittymisestä tutkintokoulutuksensa aikana. Palautteen sisältönä ovat erityisesti kysymykset: Millaista osaamista opiskelijalla jo on ja millaista

osaamista hän tarvitsee näytöstä selviytyäkseen. Tutkintokoulutuksen palaute- ja arviointikäytännöt toteutetaan toimintaohjeiden mukaisesti.

Osaamisen kehittymisen arviointi alkaa ensimmäisestä HOKS -keskustelusta, jolloin tunnistetaan opiskelijan aiemmin hankittua osaamista. Tämän pohjalta suunnitellaan osaamisen hankkimista työpaikalla ja oppilaitoksen ympäristöissä. Opiskelija saa laadullista palautetta osaamisensa kehittymisestä työpaikalta ja oppilaitokselta opetus- ja ohjaustilanteissa.

Opiskelijalle annetaan palautetta palautekeskusteluissa. Niissä keskustellaan osaamisen kehittymisestä suhteessa HOKSin tavoitteisiin ja tutkinnon perusteisiin.

Osaamisen kehittymisen perusteella opiskelijan valmiudet osaamisen osoittamiseen näytössä arvioidaan yhdessä työpaikkaohjaajan kanssa. Työpaikkaohjaajien koulutuksella ja perehdytyksellä varmistetaan, että työpaikkaohjaaja osaa arvioida opiskelijan kehittymistä (esim. ohjaan.fi).

Tutkintokohtaisista palautemenettelyistä tiedotetaan opiskelijaa opintojen alussa, henkilökohtaistamisen yhteydessä tutkinnon tai koulutuksen osittain sekä näyttöihin liittyvissä perehdytystilaisuuksissa.

Opiskelijalle annetaan palautetta myös osaamisen osoittamisen eli näytön jälkeen käytävässä arviointikeskustelussa sekä arvioijien tekemän arviointipäätöksen perusteluissa. Opiskelijan kanssa käytävään arviointikeskusteluun varataan riittävästi aikaa. Palaute annetaan rakentavasti, opiskelijan ammattitaidon kasvua edistäen.

Opiskelija arvioi myös itse omaa osaamistaan sekä tutkintokoulutuksen että näytön aikana.

4 Osaamisen arvioinnin toteutus ja arvioinnista päättäminen

4.1 Osaamisen arvioijien perehdyttäminen

Osaamisen arvioijilta edellytetään arvioijakoulutusta sekä ajantasaista perehtymistä kyseisen tutkinnon tai tutkinnon osan suorittamisen arviointiin. Arvioijien perehdytyskoulutusta järjestetään suunnitellusti ja erilaisin toteutusmuodoin sekä oppilaitoksen omana toimintana, että yhteistyössä muiden tutkinnon järjestäjien kanssa. Lisäksi arvioijia perehdytetään aina tarvittaessa myös henkilökohtaisesti. Arvioijaperehdytys sisältää perehtymisen osaamisen osoittamisprosessiin, tutkinnon perusteisiin ja tutkinnon osien ammattitaitovaatimuksiin sekä näyttöjen suunnitteluun, toteutukseen ja ammattitaidon arviointiin.

Arvioijaperehdytysten sisällöissä ja toteutuksessa hyödynnetään opettajille laadittuja valtakunnallisia oppaita ja Tredun omia ohjeistuksia kuten opettajien muistilistaa näytön arvioijaperehdytykseen. Näytöt toteutetaan usein samalla työpaikalla kuin työpaikalla järjestettävä koulutus. Opettajan käsikirjassa ”Työpaikalla järjestettävän koulutuksen

toimintaohjeet” kuvataan työpaikalla järjestettävää koulutusta varten kaikille koulutusaloille yhteiset periaatteet ja toimintatavat Tredussa.

4.2 Osaamisen arviointi näytössä

Kone- ja tuotantotekniikan perustutkinnossa

- Opiskelija osoittaa osaamisensa tekemällä työtehtäviä aidoissa työtilanteissa ja työprosesseissa tutkinnon perusteitten mukaisesti.
- Näyttöä on mahdollista jatkaa toisessa työpaikassa/työkohteessa, jotta osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.
- Siltä osin kuin opiskelija ei voi osoittaa tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa näytössä, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin tutkinnon perusteitten mukaisesti.
- Opiskelijan osaamista arvioidaan näytön aikana monipuolisesti erilaisilla menetelmillä, kuten havainnoimalla, mittaamalla ja testaamalla, ja verrataan sitä tutkinnon perusteissa määrättyyn osaamiseen.
- Arvioinnin tulee kattaa kaikki suoritettavan tutkinnon osan perusteiden mukaiset ammattitaitovaatimukset.
- Arvioijat kirjaavat havaintoja ja perusteluja opiskelijan osaamisesta. He voivat kirjaamisessa käyttää apuna tutkinnon perusteita ja/tai niiden pohjalta tehtyjä lomakkeita. Vähintään toisen arvioijista on oltava paikalla näytössä.
- Näytön aikana opiskelija itsearvioi ja saa palautetta osaamisestaan.

4.3 Osaamisen arviointi muussa osaamisen osoittamisessa

- Osaamisen arvioi yhteisten tutkinnon osien osa-alueen kelpoinen (valtionneuvoston asetus 673/2017 2 §) opettaja.
- Yhteisten tutkinnon osien opettaja järjestää esim. toimipisteittäin kirjallisen, suullisen tai toiminnallisen näytön.
- Osaamisen arviointi kirjataan opiskelijahallintojärjestelmän HOKS-lomakkeen kautta eHopsiin.
- Arvosanan määrittymisen perusteet käsitellään opiskelijan kanssa arviointikeskustelussa.

4.4 Opiskelijan itsearviointi

Opiskelijalle tulee antaa mahdollisuus suoritustensa ja osaamisensa itsearviointiin, jotta hän voi kehittää itsearviointitaitojaan. Opiskelijan itsearviointi ei ole tutkinnon perusteiden mukainen ammattitaidon osoittamistapa.

Itsearviointi ei vaikuta osaamisen arviointiin tai siitä annettavaan arvosanaan. Opiskelijalla ei ole velvoitetta arvioida omaa osaamistaan.

Opiskelijalle varataan aikaa ennen arviointipäätöksen tekemistä kertoa suullisesti itsearviointinsa arvioijille. Opiskelijaa ohjataan valmistautumaan itsearviointiin kirjaamalla se Wilman lomakkeeseen.

4.5 Arvioinnista päättäminen

Osaamisen arvioijat tekevät arviointipäätöksen opiskelijan näytössä osoitetusta osaamisesta tutkinnon osittain yksimielisesti. Vähintään toisen arvioijan tulee olla paikalla yksittäisessä näytössä. Arviointi suoritetaan ja arvioinnista päätetään aina kollegioina arviointikeskustelussa. Arvioijat varmentavat allekirjoituksillaan ja päiväyksellä (paperille tai sähköisesti) arviointipäätöksen.

Arvioijat keskustelevat opiskelijan osoittamasta osaamisesta ja muodostavat yhdessä näkemyksen opiskelijan osaamisesta ja sen tasosta (arvosana). Ammatillisen koulutuksen laissa ei ole säännöksiä siitä, saako opiskelija olla paikalla, kun arvioijat käyvät arviointikeskustelun ja päättävät siinä opiskelijan osaamisen arvioinnista. Lain perusteella opiskelija ei myöskään voi vaatia saada olla läsnä arviointikeskustelussa. Arvioinnista päättävät arvioijat käyttävät omaa harkintaansa ja ratkaisevat, mikä on asian hoitamisen kannalta tarkoituksenmukaisinta niin, että lain vaatimukset arvioinnista täyttyvät.

Yhteisten tutkinnon osien ja niiden osa-alueiden osaamisen arvioinnista päättää opettaja tai muu koulutuksen järjestäjän edustaja.

Osaamisen arviointiasteikko tutkintokohtainen kuvaus

Osaamisen arvioinnin perusteella arvioijat antavat kone- ja tuotantotekniikan perustutkinnon arvosanat tutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimusten osaamistasoa vastaavasti käyttäen arviointiasteikkoa 1-5.

T1 = opiskelijan osaaminen tyydyttävällä tasolla

T2 = opiskelijan osaamisen taso ylittää selkeästi T1-tason, mutta ei yllä H3 -tasolle.

H3 = opiskelijan osaaminen hyvällä tasolla

H4 = opiskelijan osaamisen taso ylittää selkeästi H3-tason, mutta ei yllä K5 -tasolle.

K5 = opiskelijan osaaminen on kiitettävällä tasolla

4.6 Osaamisen arvioinnin ja arviointipäätöksen dokumentointi

Osaamisen arvioinnin ja arviointipäätösten dokumentointi tehdään Tampereen seudun ammattiopiston Osaamisen osoittamisen, arvioinnin ja todentamisen prosessi -kuvauksen pohjalta laadittujen näyttöohjeistusten mukaisesti Wilmaan.

- Arvioijat tekevät kirjallisen arviointipäätöksen perusteluineen arviointipöytäkirjaan, jonka he allekirjoittavat.
- Opettaja kirjaa arviointipäätöksen ilman viivytystä Wilmaan.
- Arviointipäätöksestä tiedotetaan opiskelijalle Wilmassa tai muulla tavoin. Tiedottamisen tapa ja tiedoksiantopäivämäärä kirjataan arviointipäätökseen.

Kone- ja tuotantotekniikan perustutkinnossa arviointipöytäkirja säilytetään 6 kuukautta oikaisuajan umpeutumisen jälkeen koulutuksen järjestäjän arkistonmuodostussuunnitelman mukaisesti. Mikäli arviointipöytäkirjan perustelut ovat jossain muussa asiakirjassa, ne liitetään arkistoitavaan arviointipöytäkirjaan.

Kone- ja tuotantotekniikan perustutkinnon arviointiaineistoja ovat mm. testaus- ja mittauspöytäkirjat sekä muut tutkinnon perusteissa vaaditut osaamisen osoittamisessa edellyttävät asiakirjat.

Koulutuksen järjestäjän arkistonmuodostussuunnitelma sisältää dokumenttien käsittelyyn, säilytysaikoihin, tallennusmuotoihin ja vastuuhenkilöihin sekä arkistojen sijaintiin liittyvät tiedot. HOKSin ja näyttöjen toteutuksen toimintaohjeisiin on kirjattu dokumentoinnin menettelyt.

4.7 Tietojen siirto kansalliseen opintosuoritus- ja tutkintorekisteriin (Koski)

Osaamisen arviointitiedot siirretään opiskelijahallintojärjestelmästä (Primus) keskitetysti kansalliseen opintosuoritus- ja tutkintorekisteriin.

5 Arvioinnin uusiminen

Opiskelijalle järjestetään mahdollisuus näytön tai muun osaamisen osoittamisen uusintaan. Koulutuksen järjestäjä järjestää mahdollisuuden osaamisen osoittamisen uusimiseen, jos opiskelijan osaamisen arviointi on hylätty. Opiskelijan kanssa arvioidaan yhdessä, millaista lisäosaamisen hankkimista hän tarvitsee, miten hän kehittää ammattitaitoaan ja milloin hän mahdollisesti voisi tulla osoittamaan osaamisensa uudelleen.

Opiskelijalle tiedotetaan arvioinnin uusimismahdollisuudesta arviointipäätöksestä tiedotettaessa ja näyttöön perehdytystilaisuuksissa ja henkilökohtaistamiskeskusteluissa.

6 Arvosanan korottaminen

Koulutuksen järjestäjä järjestää mahdollisuuden myös osaamisen arvioinnin perusteella annetun hyväksytyn arvosanan korottamiseen. Arvosanan korottamisen mahdollisuus koskee myös tunnustettuja tutkinnon osia. Arvosanan korottamista koskeva pyyntö tulee esittää HOKSia ohjaavalle opettajalle. Opiskelija voi korottaa arvosanaansa siihen asti, kun hän HOKSinsa mukaisesti suorittaa tavoitteenaan olevaa tutkintoa tai koulutusta.

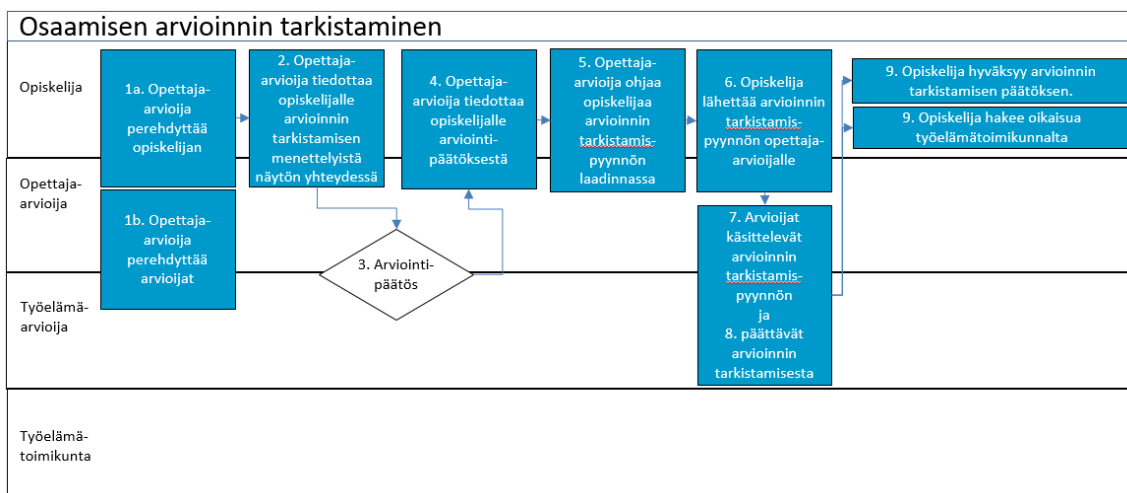
Hyväksytyn arvosanan korottaminen on mahdollista vain tutkinnon osissa ja muissa kokonaisuuksissa, joista annetaan arvosana. Hyväksytyn arvosanan korottamisesta voidaan periä maksu silloin, kun henkilö on jo saanut todistuksen tutkinnon suorittamisesta. Maksu on suuruudeltaan 150 euroa.

7 Arvioinnin tarkistaminen

Opiskelijalla on oikeus pyytää osaamisen arvioinnin tarkistamista arvioijilta 14 päivän kuluessa ajankohdasta, kun opiskelijalla on ollut tilaisuus saada tietoonsa osaamisen arvioinnin tulokset sekä arviointiperusteiden soveltaminen omaan näyttösuoritukseensa tai muuhun suoritukseen. Arvioinnin tarkistamista voi pyytää vain arvioijien (ammattilliset tutkinnon osat) tai arvioijan (yhteiset tutkinnon osat) päättämästä arvosanasta. Arvioinnin tarkistamista on pyydettävä kirjallisesti. Arvioijat tekevät päätöksen arvioinnin tarkistamisesta ilman aiheetonta viivytystä.

Opettaja-arvioija selvittää opiskelijalle arvioinnin tarkistamisen ja oikaisumenettelyn ennen näyttöä. Opiskelijalla on oikeus saada kopiot omista tutkintoon liittyvistä kirjallisista dokumenteista sekä arviointia suoritettaessa käytetyistä tai asiaa ratkaistaessa käytettävistä muista asiakirjoista (esim. arvioijien arvioinnit ja arviointipäätös).

Kaaviossa 2 on kuvattu arvioinnin tarkistamisen vaiheet 1-9.

Kaavio 2. Osaamisen arvioinnin tarkistaminen.

1. Opiskelijan perehdyttäminen

- Opettaja perehdyttää opiskelijat arvioinnin tarkistamiseen ja oikaisumenettelyyn näytön suunnittelun ja arvioinnin yhteydessä.
- Opettaja perehdyttää osaamisen arvioijat arvioinnin oikaisumenettelyyn. Perehdytys ennen näyttöä ja arviointikeskustelussa.

2. Tiedoksianto opiskelijalle

- Opiskelija saa tiedon arvioinnin tarkistamisen menettelyistä opettaja-arvioijalta näytön yhteydessä.

3. Arviointipäätös

- Arvioijat päättävät osaamisen arvioinnista arviointikeskustelussa.

4. Arviointipäätöksestä tiedottaminen

- Opettaja-arvioija tai tutkintokohtaisessa osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmassa mainittu muu koulutuksen järjestäjän edustaja tiedottaa opiskelijalle arviointipäätöksestä perusteluineen.

5. Opiskelijan ohjaus tarkistamispyynnön laadinnassa

- Opettaja-arvioija ohjaa tarvittaessa opiskelijaa arvioinnin tarkistamispyynnön tekemisessä.

6. Arvioinnin tarkistamispyynnön lähettäminen

- Opiskelija toimittaa kirjallisen, perustellun arvioinnin tarkistamispyynnön opettaja-arvioijalle tai tutkintokohtaisessa osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmassa mainitulle muulle koulutuksen järjestäjän edustajalle.

7. Tarkistamispyynnön käsittely

- Opettaja-arvioija sopii työelämäarvioijan kanssa ajankohdan, jossa he käsittelevät arvioinnin tarkistamispyynnön ja tarkistavat sen (mm. oikaisun jättöaika ja sisältö).
- Jos pyyntö ei ole saapunut määräajassa (14 vrk arviointipäätöksen tiedoksi antamisesta + 7 vrk, jos päätös annettu tiedoksi kirjeellä, sähköpostilla tai vastaavalla ilman saantitodistusta) arvioijille, tai jos opiskelija pyytää arvioinnin tarkistamista muusta kuin arvioijien päättämästä, niin tarkistamispyyntöä ei käsitellä.

8. Arvioinnin tarkistamisesta päättäminen

- Arvioijat päättävät arvioinnin tarkistamisesta. Päätösvaihtoehdot:
 1. Arvioijat muuttavat arviointipäätökset opiskelijan tarkistuspyynnön mukaisesti, tai
 2. Arvioijat toteavat arvioinnin tarkistuspyynnön aiheettomaksi, jolloin päätös on perusteltava.
- Päätös laaditaan kirjallisena ja arvioijat varmistavat sen allekirjoituksella (paperilla tai sähköisesti) + päivämäärä. Opettaja-arvioija tai tutkintokohtaisessa osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmassa mainittu muu koulutuksen järjestäjän edustaja antaa päätöksen tiedoksi opiskelijalle.

9. Opiskelija hyväksyy päätöksen arvioinnin tarkistamisesta tai hakee oikaisua arvioijien arvioinnin tarkistamista koskevaan päätökseen. Oikaisumenettely on kuvattu luvussa 8.

Mikäli arvioinnissa on tapahtunut selvä virhe, arvioijat voivat suorittaa uuden arvioinnin ilman arvioinnin tarkistamista tai oikaisupyyntöä (itse-oikaisu).

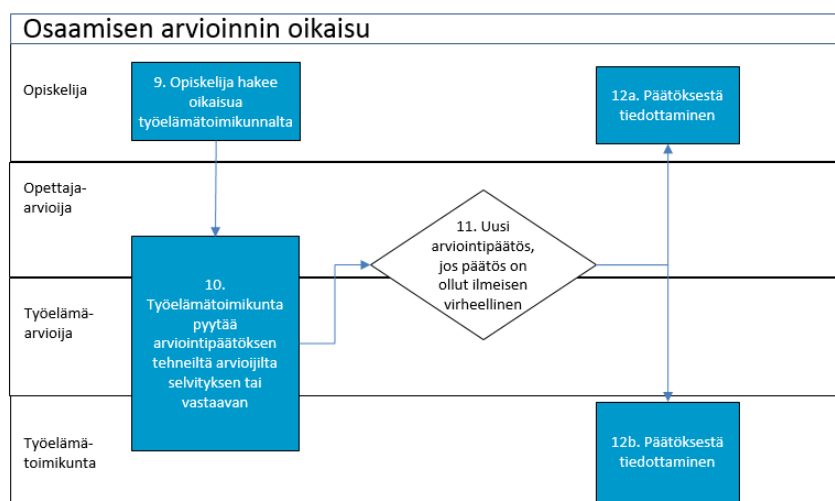
8 Arvioinnin oikaisu

Mikäli opiskelija ei hyväksy arvioijien tekemään päätöstä arvioinnin tarkistamisesta, opiskelijalla on oikeus pyytää työelämätoimikunnalta oikaisua arvioinnin tarkistuspyynnön perusteella annettuun päätökseen. Tutkintokoulutuksen opiskelija pyytää oikaisua osaamisen arviointiin ensisijaisesti siltä työelämätoimikunnalta, jonka toimialaan suoritettava tutkinto kuuluu. Jos

tutkintokoulutuksen opiskelija valitsee osaksi tutkintoaan jonkin toisen ammatillisen tutkinnon osan tai osia, näiden tutkinnon osien arviointiin pyydetään kuitenkin oikaisua siltä työelämätoimikunnalta, jonka toimialaan kyseinen tutkinto kuuluu.

Yhteisten tutkinnon osien ja niiden osa-alueiden arviointiin pyydetään oikaisua kasvatus ja ohjausalan työelämätoimikunnalta.

Kaaviossa 3 on kuvattu arvioinnin oikaisun vaiheet 9-12, mikäli opiskelija hakee oikaisua tarkistamispäätökseen.

Kaavio 3. Osaamisen arvioinnin oikaisu.

9. Oikaisun hakeminen työelämätoimikunnalta

- Oikaisua haetaan kirjallisesti 14 vrk kuluessa (+ 7 vrk, jos päätös annettu tiedoksi kirjeellä, sähköpostilla tai vastaavalla ilman saantitodistusta) siitä ajankohdasta, jolloin hän on saanut tiedoksi arvioinnin tarkistamista koskevan päätöksen.
- Arvioinnin oikaisupyyntö lähetetään tutkinnosta tai tutkinnon osasta vastaavalle työelämätoimikunnalle.

10. Selvityksen pyytäminen arvioijilta

- Työelämätoimikunta pyytää arvioinnin oikaisupyyntöstä selvityksen tai vastaavan arviointipäätöksen tehneiltä arvioijilta. Saatuaan arvioijien lausunnon, työelämätoimikunta tekee päätöksen asiassa. Päätösvaihtoehdot:
 1. Arviointipäätös on ollut ilmeisen virheellinen -> työelämätoimikunta edellyttää uuden arvioinnin ja perustellusta syystä edellyttää koulutuksen järjestäjää asettamaan uudet arvioijat, tai
 2. Arvioinnin oikaisupyyntö on aiheeton -> asia on loppuun käsitelty.
- Kummassakin vaihtoehdossa päätös on perusteltava. Päätös lähetetään tiedoksi koulutuksen. järjestäjälle/tutkinnon yhteyshenkilölle.

11. Uusi arviointipäätös

- Kohdan 10. vaihtoehdon 1 tilanteessa koulutuksen järjestäjä järjestää uuden arviointikeskustelun ja arvioijat tekevät uuden arviointipäätöksen siitä tutkinnon osasta tai osa-alueesta, josta opiskelija on vaatinut arvioinnin oikaisua.
 - a) Ennen päätöksen tekoa on hyvä kuulla opiskelijaa, mikä ei tarkoita osaamisen osoittamista uudelleen.
 - b) Uusi arviointipäätös on perusteltava ja se voi olla sama kuin alkuperäinen tai poiketa alkuperäisestä arviointipäätöksestä. Päätöksestä laaditaan arviointipöytäkirja perusteluineen, jonka arvioijat varmentavat allekirjoituksella.

12. Päätöksestä tiedottaminen

- Arvioijien tekemä päätös lähetetään tiedoksi opiskelijalle ja työelämätoimikunnan sihteerille. Päätös on lopullinen.

9 Todistukset

Opiskelijalle annetaan todistukset ja niiden liitteet osoitetusta osaamisesta opetushallituksen ammatillisen koulutuksen järjestäjälle antaman määräyksen mukaisesti (OPH-54-2018). Näitä todistuksia ovat

- Todistus tutkinnon suorittamisesta
- Todistus tutkinnon osan suorittamisesta
- Todistus opiskelijan osaamisesta

Todistus tutkinnon suorittamisesta annetaan opiskelijalle, kun hän on suorittanut hyväksytysti tutkinnon perusteiden mukaisesti kaikki tutkinnon muodostumiseksi vaadittavat tutkinnon osat. Todistus annetaan viimeisen tutkinnon osan näytön arviointipäätöksen jälkeinen arvioinnin tarkistamisaika huomioiden. Ammatillisen perustutkinnon tutkintotodistukseen liitetään perustutkinnon perusteiden mukainen opintorekisteriote. Opiskelijan pyynnöstä opiskelijalle annetaan myös kansainväliseen käyttöön tarkoitettu tutkintotodistuksen liite.

Todistus tutkinnon osan suorittamisesta annetaan opiskelijalle tutkinnon osista silloin, kun hän on saavuttanut henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukaiset tavoitteet ja suorittanut niiden mukaisen tutkinnon osan tai tutkinnon osat. Todistus suoritetuista tutkinnon osista annetaan myös opiskelijan pyynnöstä tai jos hänet katsotaan eronneeksi kesken tutkinnon suorittamisen. Jos ammattipätevyys on määrätty tutkinnon perusteissa osaksi tutkinnon osan ammattitaitovaatimuksia, todistukseen suoritetuista tutkinnon osista tulee liittää selvitys ammattialaa koskevaan sääntelyyn perustuvasta ammattipätevyydestä.

Mikäli perustutkinnon osaamisen arviointia on mukautettu, opiskelija saa todistuksen osaamisestaan.

Todistuksiin ja niiden liitteisiin merkittävistä tiedoissa noudatetaan voimassaolevia valtakunnallisia määräyksiä ja ohjeita. Todistukset päivätään todistuksen antopäivän mukaan. Todistusten

tuottamiseen ja allekirjoituksiin liittyvät menettelyt kuvataan Tampereen seudun ammattiopiston omissa toimintaohjeissa ja delegointisäännöissä.

10 Salassapito ja tietosuojat

Salassapidossa ja tietosuojassa noudatetaan voimassaolevaan lainsäädäntöä ja sen pohjalta laadittuja valtakunnallisia ja koulutuksen järjestäjän salassapitoa ja tietosuojaa koskevia määräyksiä ja ohjeita.

11 Osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelman seuranta, arviointi ja parantaminen

Osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelman seurantaa, arviointia ja parantamista tehdään säännöllisesti osana Tredun toimintajärjestelmän rakentamista ja laatutyötä. Sekä yhteisen osan että tutkintokohtaisten osien suunnitelmien toteutumista arvioidaan vuosittain osana Tredun pedagogisen toiminnan arviointia. Toimintatapojen ja -ohjeiden arviointia, kehittämistä ja päivittämistä tehdään jatkuvasti hyödyntäen palautteita ja arviointeja.

Palautetta osaamisen arvioinnista saadaan valtakunnallisesta opiskelijoille kohdennetusta Amispalautteesta opintojen aloitus- ja päättövaiheessa. Aloituskyselyjen perusteella saadaan tietoa mm. opiskelijan aiemmin hankitun osaamisen huomioimisesta henkilökohtaistamisessa ja osaamisen arviointiin perehdyttämisestä. Päättökyselyssä saadaan palautetta osaamisen hankkimisen aikaisesta osaamisen osoittamiseen valmistautumisesta ja näyttöjen suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin liittyvistä menettelyistä.

Lisäksi opiskelijoilta kysytään palautetta oppimistilanteista 1-2 kertaa vuodessa ns. palauteviikoilla. Opettaja huolehtii, että palautteen antaminen on opiskelijoiden työjärjestyksissä ja käsittelee palautteen opiskelijoiden kanssa palautteen antamisen jälkeen. Esimiehet seuraavat palautteita säännöllisesti ja sopivat tarvittaessa korjaavista toimenpiteistä. Palautetta käsitellään yhteisissä palautetapaamisissa yhdessä opettajien, opiskelijoiden ja työelämän kanssa. Johtoryhmä käsittelee palautekokonaisuuden kerran vuodessa ja johtoryhmässä sovitaan Tredun yhteisistä kehittämiskohteista, toimenpiteistä ja seurannasta.

Amispalautteeseen tulee mukaan vuonna 2020 työelämäpalaute. Siirtymävaiheessa 2018 - 2020 Tredussa on käytössä työpaikkaohjaajille kohdennetut palautekyselyt osaamisen ohjaamisesta ja osaamisen arvioinnista, jotka lähetetään osaamisen arvioijille automaattisesti osaamisen arvioinnin kirjaamisen jälkeen.

Liitteet

Liite 1. Osaamisen osoittamisen, arvioinnin ja todentamisen prosessi Tredussa

Liite 2. Kone- ja tuotantotekniikan perustutkinnon tutkintorakenne